

เตือนการระบาดศัตรูพืช

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๖/๒๕๖๑ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

โรคแคงเกอร์ (Citrus canker)

สาเหตุโรค : *Xanthomonas campestris* pv. *citri*

อาการ

โรคแคงเกอร์จะเกิดและเป็นได้กับทุกส่วนของต้นมะนาวที่อยู่เหนือพื้นดิน ไม่ว่าจะเป็นใบ ต้น กิ่งก้าน ดอก และผล บนใบ อาการระยะแรกจะเริ่มจากจุดเซลล์ตายเล็กๆ ขนาดหัวเข็มหมุด ลักษณะใสและฉ่ำน้ำ ต่อมาจะขยายโตขึ้นกลายเป็นแผลสะเก็ดนูน ค่อนข้างกลม และมีสีน้ำตาลคล้ายฟองน้ำ

ตอนกลางจะเป็นแอ่งบุ๋มลง บางครั้งทำให้แลดูคล้ายกับเป็นแผลมีขอบ และแข็ง แต่ก็หลุดลอกออกได้ง่าย ปกติแล้วแผลแต่ละแผลจะมีขนาดไม่โตนัก ประมาณ ๒-๓ มม. แต่ถ้าเกิดมากๆ แผลเหล่านั้นอาจจะมาต่อเชื่อมกันทำให้เกิดเป็นแผลใหญ่ และมีรูปร่างไม่แน่นอนขึ้น ส่วนใหญ่แล้วแผลจะเกิดขึ้นทั้งสองด้านของใบตรงกัน และมีสิ่งบ่งชี้ตัวอีกอย่างหนึ่ง คือ รอบแผลจะมีบริเวณเซลล์ตายสีเหลือง (halo) ล้อมรอบอยู่ บนต้นกิ่งและก้าน ส่วนใหญ่แผลมักจะเริ่มเป็นมาตั้งแต่ยังเป็นกิ่งอ่อน มีลักษณะอาการและการเกิดคล้ายกับที่ใบ แต่เมื่อเป็นนานจะขยายลามออกไปจนรอบ หรือไม่ก็ยาวไปตามกิ่ง แผลจะพูนแข็งเป็นสะเก็ดและมีสีน้ำตาลเช่นกัน แต่จะไม่มีวงแหวนสีเหลืองล้อมรอบ เช่น ที่ใบ บนผลมะนาว อาการก็คล้ายๆ กับที่ใบและกิ่งก้าน ลักษณะเป็นแผลสะเก็ดสีน้ำตาลผิวขรุขระ ตรงกลางเป็นแอ่งยุบลง เมื่อเริ่มเป็นจะมีสีเหลือง แล้วเปลี่ยนเป็นน้ำตาลเมื่อแก่ แผลแต่ละแผลปกติจะมีขนาดและขอบเขตจำกัดค่อนข้างกลม หากเกิดมากอาจจะมารวมหรือชนต่อเชื่อมกันกลายเป็นแผลใหญ่ มีรูปร่างไม่แน่นอน แผลบนผลบางครั้งขณะที่ยังอ่อนมีสีเขียว อาจจะพบว่า มีวงแหวนสีซีดล้อมรอบแต่จะเป็นเพียงจางๆ ไม่ชัดเท่าบนใบ ผลมะนาวที่แสดงอาการมากๆ ขณะที่ยังอ่อนอาจจะร่วงหล่นออกจากต้นในรายที่เป็นรุนแรงต้นจะโทรม แคระแกรน อ่อนแอ ใบอาจจะหลุดร่วง กิ่งแห้งตาย ให้ลูกและผลน้อย และอาจถึงตายในที่สุด

แนวทางการป้องกันและกำจัด

๑. ตัดแต่งทรงพุ่มของต้นมะนาวให้โปร่ง อย่ำให้มีกิ่งแขนงเล็กๆ บดบังแสงแดดที่ส่องมายังต้นมะนาว รวมถึงบริเวณโคนต้นด้วย โดยทั่วไปแล้วแบคทีเรียทั้งหลายจะถูกทำลายโดยแสงยูวีหรือความร้อนนั่นเอง
๒. ให้อปุ๋ยมุขที่เหมาะสม ในการที่เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเร่งโตมากเกินไปจนความจำเป้นจะทำให้มะนาวโตและยึดโครงสร้างของเซลล์มากเกินไป เป็นสาเหตุของการสะสมเชื้อราและแบคทีเรียทั้งหลาย
๓. ทำการฉีดพ่นยาฆ่าแมลง ชื่อ สามัญ:อะบาแม็กติน เพื่อกำจัดหอนอนขอนใบ และไข่หอนอนมีเสี้อกลางคืนทุกๆ ๔-๗ วัน ในอัตราส่วนที่กำกับตามสลากยา ไม่จำเป็นที่จะต้องใช้เกินปริมาณที่กำหนดแมลงอาจดี้อย่าได้ในอนาคตกรณีเป็นแมลงปากกัดเช่นแมลงค่อมหรือเพลี้ยและแมลงปากดูด ให้ใช้ยาชื่อสามัญ ไธอะมีโทแซม (thiamethoxam) โดยควรเปลี่ยนยาทุกๆ ๒ เดือนสลับกันไปเพื่อป้องกันการดื้อยาของแมลง
๔. หลีกเลี่ยงการรดน้ำมะนาวในช่วงเวลาเย็นตั้งแต่ ๑๗.๐๐น. เป็นต้นไป เพราะเชื้อราและแบคทีเรียจะเติบโตได้ดีในที่มีอากาศเย็นความชื้นสัมพัทธ์สูงนั่นเอง ไม่ควรใช้สปริงเกอร์แบบกระจายไปทั่วสวนแต่ควรกำหนดเฉพาะจุดโคนต้นมะนาวเท่านั้น เพื่อหลีกเลี่ยงความชื้นในใบและกิ่งของมะนาว

นางสาวกฤติยาพร อินทร์พงษ์วัฒน์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร : รายงาน

e-mail : wangnoi_๑๑@hotmail.com โทร. ๐๓๕-๒๗๑๐๖๖

จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอวังน้อย